

การแปรของพยัญชนะต้นในภาษาไทยโซ่ง Variation of initial consonants in Thai Song

สมทรง บุรุษพัฒน์

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของพยัญชนะต้นในภาษาไทยโซ่งโดยพิจารณาว่าพยัญชนะต้นในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากภาษาไทดำดั้งเดิมด้วยอิทธิพลของภาษาไทยอย่างไร และศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางสังคมคืออายุและภูมิภาคที่มีต่อการแปรของพยัญชนะต้น ผู้บอกภาษาแบ่งออกเป็น 3 วัย ได้แก่ วัยสูงอายุ วัยกลางคน และวัยหนุ่มสาว และพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ผลการศึกษาไม่พบการแปรของพยัญชนะต้นตามอายุและภูมิภาค หากการเปลี่ยนแปลงจากภาษาไทดำดั้งเดิมเหมือนกับภาษาไทย แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันออกไป พบว่ามีการแปรตามอายุ นั่นคือผู้พูดภาษาไทยโซ่งวัยหนุ่มสาวใช้พยัญชนะต้นภาษาไทยโซ่งที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพมากกว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งวัยสูงอายุ โดยภาพรวมผู้บอกภาษาทุกภูมิภาคส่วนใหญ่จะใช้พยัญชนะไปในทิศทางเดียวกัน มีการแปรของพยัญชนะต้นค่อนข้างน้อย คำสำคัญ: การแปรของภาษา การแปรของพยัญชนะต้น ไทดำ ไทยโซ่ง

Abstract

This paper investigates a variation of initial consonants to determine how these initial consonants have been changed by the influence of the Thai language. Age and regional variables that condition the variation of initial consonants are also taken into account. The informants were classified into 3 age-groups, old, middle-aged, and young. The area of study covered Nakhorn Pathom, Suphanburi, Ratchaburi, and Phetchaburi provinces. It was found that there is no initial consonant variation if their development from the Proto initial consonants was the same as the Thai language. However, if the development was different, the initial consonants vary according to age-group. That is, young generation speakers tend to replace Thai Song initial consonants with Thai ones more so than older generations. In general, most Thai Song speakers at all locations use initial consonants in the same direction. The initial consonants are not much varied by locations.

Keywords: language variation, variation of initial consonants, Tai Dam, Thai Song

1. ความนำ

บทความนี้ศึกษาภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งพิจารณาจากพยานะต้นที่ชาวไทยโซ่ง 3 รุ่นอายุ คือ วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และวัยสูงอายุ ใช้ ผลจากการศึกษาการใช้ภาษาของชาวไทยโซ่ง 3 รุ่นอายุจะทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษา อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548) กล่าวว่าภาษาเปลี่ยนภาษาในสังคมไทยเห็นได้ชัดในหมู่ภาษาชนกลุ่มน้อยทั้งหลาย ซึ่งนับวันยังมีผู้พูดน้อยลงๆ หากมีการใช้ภาษาชนกลุ่มน้อยน้อยลงเรื่อยๆ ในที่สุดภาษาชนกลุ่มน้อยก็อาจถูกแทนที่โดยภาษาอื่นๆ และการเปลี่ยนภาษาที่เกิดขึ้นอาจถึงขั้นการตายของภาษา (language death) เลยก็ได้ ดังนั้นนอกจากการเปลี่ยนแปลงของภาษา ผลการวิจัยยังทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตทางภาษา (language vitality) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการธำรงภาษา (language maintenance) การเปลี่ยนภาษา (language shift) และการตายของภาษา (language death) เนื่องจากการธำรงจะต้องมีการใช้ภาษาที่ต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นถัดไป และภาษาชนกลุ่มน้อยมีแนวโน้มที่จะกลมกลืนไปกับภาษาอื่นที่มีศักดิ์ศรีกว่า (Edward 1977)

2. วัตถุประสงค์และสมมติฐาน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของพยานะต้นในภาษาไทยโซ่ง ตามตัวแปรอายุและภูมิภาคในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี สมมติฐานที่ตั้งไว้ในงานวิจัยนี้คือ ประการที่หนึ่งผู้พูดภาษาไทยโซ่งในวัยหนุ่มสาวใช้พยานะต้นภาษาไทยโซ่งที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งในวัยสูงอายุ และประการที่สองคือพยานะต้นมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

3. แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์การแปรของพยานะต้นใช้ทฤษฎีการแปร (Variation Theory) ซึ่งมีแนวความคิดดังนี้

คำกล่าวหรือคำอธิบายที่ว่าทุกภาษามีการแปร กล่าวคือ มีการใช้รูปภาษาที่ต่างกันสลับกันได้ เนื่องจากมีความหมายแก่นเหมือนกันหรือการใช้รูปภาษาต่างกันแทนที่กันได้ โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยนไป ทฤษฎีการแปรเป็นหัวใจของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งถือว่าไม่มีการแปรใดเป็นการแปรอิสระ (free variation) เพราะการแปรทุกกรณีสามารถอธิบายเงื่อนไขได้ด้วยปัจจัยทางสังคมทั้งสิ้น เช่น การแปรของเสียง [a] กับ [æ] ในคำว่า class, change, branch แต่ก่อนจะถือว่าเป็นการแปรอิสระในการวิเคราะห์ระบบเสียง แต่ทฤษฎีการแปรในภาษาศาสตร์สังคมอธิบายว่าการแปรนี้มีเงื่อนไขคือขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดจากสหรัฐอเมริกา มักออกเสียง [æ] (ราชบัณฑิตยสถาน 2553:480-481)

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ตัวแปรภาษา (linguistic variable) คือพยานะต้นซึ่งเป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ตัวแปรตามนี้จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขปัจจัยทางสังคมที่กำหนดในงานวิจัยนี้คืออายุและถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable)

การแปรของเสียงในผู้พูดไทยโชนง 3 ช่วงอายุคนทำให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยโชนง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษายึดแนวความคิดของทฤษฎีคลื่น (Wave Theory) เป็นสำคัญ ทฤษฎีคลื่นมาจากความคิดของ Johannes Schmidt ซึ่ง Pei and Gaynor (1969:231) ได้กล่าวถึงไว้ดังนี้

The theory (Wellentheorie) formulated by Johannes Schmidt in 1982, according to which related languages originated from a common center, the parent language, and spread from the center in all directions, like waves around a stone dropped into the water.

สรุปความว่าทฤษฎีคลื่นมองภาษาที่มีความสัมพันธ์กันว่ามาจากจุดศูนย์กลางเดียวกัน คือบุพภาษา ภาษาที่มาจากบุพภาษาเดียวกันนี้จะกระจายออกห่างจุดศูนย์กลางไปยังทุกทิศทางดังคลื่นล้นรอบก้อนหินที่ตกลงไปในน้ำ

นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2553:486) ได้นิยามทฤษฎีคลื่นว่า “แนวคิดที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้น ณ จุดใดจุดหนึ่ง รูปที่เปลี่ยนไปจะค่อยๆ แพร่กระจายออกไปในพื้นที่รอบๆ และไกลออกไปเรื่อยๆ ทีละน้อย มีลักษณะเหมือนคลื่นในน้ำที่แผ่ขยายออกไปทีละน้อยเมื่อเราโยนก้อนหินลงไปในสระน้ำ”

4. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกรรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นดำเนินการโดยศึกษาหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยโชนง และสังเคราะห์งานเหล่านั้นเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยนี้กับงานวิจัยที่ได้ดำเนินการมาแล้ว จากนั้นได้ศึกษาพื้นที่เก็บข้อมูลโดยอ้างอิงจากหนังสือ การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย (สมทรง และคณะ 2554)²

4.2 การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้ได้ใช้แผนที่แสดงบริเวณที่ไทยโชนงอาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรีจากหนังสือดังกล่าวในการกำหนดจุดเก็บข้อมูลในแต่ละอำเภอว่าตำบลใดมีชุมชนที่ตั้งรกรากอยู่ในบริเวณนั้นเป็นระยะเวลานานและอยู่รวมกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งไม่กระจัดกระจาย สมาชิกของชุมชนยังใช้ภาษาไทยโชนงในชีวิตประจำวัน และยังมีวัฒนธรรมของชาวไทยโชนงที่ยังปฏิบัติกันอยู่ เช่น พิธีเสนเฮือน เป็นต้น เมื่อกำหนดชุมชนได้แล้ว จึงคัดเลือกชุมชนที่จะเป็นตัวแทนของจังหวัด 2 ชุมชนต่อหนึ่งจังหวัด รวมชุมชนที่เป็นตัวแทนของ 4 จังหวัดจำนวน 8 ชุมชนดังตารางที่ 1 จากนั้นจึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 คนในแต่ละชุมชน³ รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 24 คน

จำนวน ชุมชน	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
จังหวัดนครปฐม			
2	อำเภอเมือง	ตำบลดอนยายหอม	หมู่บ้านสะแกกราย
	อำเภอดอนตูม	ตำบลดอนพุทรา	หมู่บ้านหัวถนน
จังหวัดสุพรรณบุรี			
2	อำเภออู่ทอง	ตำบลดอนมะเกลือ	หมู่บ้านดอนมะเกลือ
	อำเภอเมือง	ตำบลบางกุ้ง	หมู่บ้านบางหมื่น หมู่บ้านบางกุ้ง
จังหวัดราชบุรี			
2	อำเภอจอมบึง	ตำบลจอมบึง	หมู่บ้านวังปลา
	อำเภอปากท่อ	ตำบลห้วยยางโทน	หมู่บ้านหัวเขาจีน
จังหวัดเพชรบุรี			
2	อำเภอเขาย้อย	ตำบลห้วยท่าช้าง	หมู่บ้านห้วยท่าช้าง หมู่บ้านบ่อรวก
	อำเภอยาง	ตำบลยางหย่อง	หมู่บ้านท่าโล่

4.3 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้นำชุมชนจัดหาผู้ให้ข้อมูลหลัก ในหนึ่งชุมชนมีจำนวน 3 คนที่อยู่ในวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) วัยกลางคน (45-55 ปี) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี) การเว้นห่างช่วงอายุ 10 ปีจะทำให้สามารถแยกรุ่นอายุของผู้ให้ข้อมูลหลักออกจากกันได้อย่างชัดเจน

การกำหนดให้อายุเป็นตัวแปรอิสระทางสังคมเพียงตัวแปรเดียวเพราะการเปลี่ยนแปลงของภาษาจะเกิดขึ้นจากการแปรของภาษาในผู้พูดต่างวัยกัน ดังคำกล่าวของ Labov (1972) ที่อ้างถึงในงานของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544:39) ดังต่อไปนี้

เราสามารถมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาได้จากการแปรของภาษาในคนที่ต่างรุ่นอายุกัน ภาษาของผู้พูดที่มีอายุมากที่สุดสามารถเปรียบได้กับภาษาของอดีต ภาษาของผู้พูดรุ่นกลางๆก็ถือว่าเป็นภาษาปัจจุบัน และภาษาของคนรุ่นอายุน้อยถือว่าเป็นภาษาของอนาคต ความแตกต่างกันของภาษาเช่นที่ว่่านี้เปรียบเหมือนความแตกต่างของกาลเวลาจริงของลาบอฟ (Labov, 1972) เรียกความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ว่าการเปลี่ยนแปลงในเวลาเสมือนจริง (change in apparent time) ตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงในเวลาจริง (change in real time) ส่วนภาวะที่จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงคือการมีรูปของภาษาที่ใช้ต่างกันตามรุ่นอายุนั้น เป็นสิ่งที่ลาบอฟ (Labov, 1972) เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress)

นอกจากนี้ผลงานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาที่พูดในประเทศไทยส่วนใหญ่ก็พบว่าอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญต่อการแปรของภาษา เช่น งานวิจัยของปาลีรัฐ ทรัพย์ปรั่ง

(2537) ได้ศึกษาการแปรของเสียง [h] ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ การศึกษา ทักษะติดต่อภาษา แวดวงภาษา และเพศ ผลการวิจัยพบว่าอายุเป็นปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาษาถิ่นมากที่สุด นอกจากงานวิจัยนี้แล้ว งานวิจัยอื่น ๆ ส่วนใหญ่ก็ใช้อายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญ เช่น งานวิจัยของรัชนี้ เสนีย์ศรีสันต์ (2526) ที่เปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้าของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน งานวิจัยของเรืองสุข คงทอง (2549) ที่ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุเพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่กำหนดอายุเป็นตัวแปรสำคัญและมีตัวแปรอื่น ๆ รองลงมา เช่น งานวิจัยของศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) ที่ศึกษาการแปรของ [ɛ] ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราชตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา งานวิจัยของรพีพร สิทธิ (2549) ที่ศึกษาการแปรคำศัพท์และวรรณยุกต์ภาษาถิ่นโคราชตามอายุและความสะดวกของคมนาคม และงานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาตามอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย เช่น งานวิจัยของสุนิสา กิตติวงศ์ ประทีป (2548) ที่ศึกษาการแปรวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุยตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด งานวิจัยของศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) ที่ศึกษาการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงกำหนดอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญควบคู่ไปกับถิ่นที่อยู่ของผู้พูด

4.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบสำรวจประวัติของผู้บอกภาษาซึ่งใช้ในการบันทึกประวัติและคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้บอกภาษา และรายการคำศัพท์ งานวิจัยนี้ได้ใช้รายการคำศัพท์ภาษาไทยคำที่พูดในประเทศเวียดนามของ Fippinger and Fippinger (1974) เนื่องจากชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในประเทศไทยมีภูมิลำเนาตั้งเดิมอยู่ที่แถบเมืองลา เมืองมวย เมืองแฉ่งทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันยังคงมีบรรพบุรุษของชาวไทยเชื้อสายซึ่งเรียกว่าไทดำอาศัยอยู่ ดังนั้นการใช้รายการคำศัพท์ภาษาไทยคำจะทำให้ทราบถึงภาษาไทยซึ่งมีความแตกต่างจากภาษาไทยคำอย่างไร รายการคำศัพท์ไทดำประกอบด้วยคำศัพท์ไทดำและความหมายเป็นภาษาอังกฤษจำนวน 281 คำ ซึ่งได้คัดเลือกเหลือ 222 คำ ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำศัพท์นี้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อดูการแปรเสียงพยัญชนะต้นในภาพรวม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้จัดทำรายการคำศัพท์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพยัญชนะต้นโดยคัดเลือกคำศัพท์จำนวน 80 คำ จากคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* (ต้นฉบับ) ซึ่งธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) ได้จัดทำ คลังศัพท์นี้ประกอบด้วยคำศัพท์จำนวน 1827 คำของภาษาไทยคำ 10 ถิ่นในประเทศลาวทางตอนเหนือ ประเทศเวียดนามและประเทศไทย ได้แก่ Lo, Kway, Mua, Than, Thanh, Muay, NamMa, NamTha, La, KhawYoy นอกจากรายการคำศัพท์ 10 ถิ่น ธีระพันธ์ เหลืองทองคำได้สืบสร้างภาษาไทยคำ 2 ระยะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

*phiA > *phi A1 'ผี corpse, ghost, spirit'

fi¹¹ (Lo, Kway)

fi²² (Mua, Than, Thanh, Muay, NamMa, NamTha); fi³³ (La); phi²² (KhawYoy)

Note. The KhawYoy variety has retained *ph.

เกณฑ์การคัดเลือกคำศัพท์เพื่อศึกษาการแปรของพยัญชนะต้นจากคลังศัพท์นี้ ได้คัดเลือกคำศัพท์ที่เป็นคำร่วมเชื้อสาย (cognate) กับคำศัพท์ภาษาไทยเพื่อจะดูว่าผู้บอกภาษา

จะมีแนวโน้มไปใช้พยัญชนะต้นของภาษาไทยที่เป็นเสียงปฏิภาคกับภาษาไทยโชนหรือไม่ โดยยึดพยัญชนะที่สืบสร้างโดยธีระพันธ์ เหลืองทองคำ เป็นหลัก ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 42 พยัญชนะ จากนั้นคัดเลือกคำศัพท์ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะทุกตัวด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ยกเว้นพยัญชนะ *hɯw- และ *yɯw- ที่ไม่ปรากฏคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทย จึงต้องใช้แต่คำศัพท์ของภาษาไทยโชนเพื่อดูว่าผู้บอกภาษายังคงใช้พยัญชนะนี้อยู่หรือไม่ คำศัพท์นี้ได้คัดเลือกไว้ 2 คำต่อ 1 พยัญชนะ ยกเว้นพยัญชนะ 4 ตัวที่หาคำได้เพียง 1 คำ ได้แก่พยัญชนะ *hɯ-, *hɯw-, *y-, *yɯw- รวมจำนวนคำศัพท์สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะต้นจำนวน 80 คำ

4.5 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยออกภาคสนามเพื่อไปเก็บข้อมูลในชุมชนไทยโชนที่กำหนดจากผู้บอกภาษาชุมชนละ 3 คนใน 4 จังหวัดดังที่กล่าวข้างต้น การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสำรวจประวัติของผู้บอกภาษาเพื่อสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้บอกภาษา หลังจากนั้นใช้รายการคำ 222 คำ สุดท้ายใช้รายการคำศัพท์ที่ศึกษาการแปรของพยัญชนะต้น การสอบถามข้อมูลผู้วิจัยจะถามผู้บอกภาษาเป็นภาษาไทย จดบันทึกคำด้วยสัทอักษร และบันทึกรายการคำด้วยเครื่องอัดเสียง เพื่อนำไปตรวจสอบความถูกต้องของการจดบันทึกด้วยสัทอักษร

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์พยัญชนะต้นใช้ทฤษฎีหน่วยเสียง (phonemic approach) ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยดำและไทยโชนต่างถิ่นกันใช้ทั้งวิธีการเปรียบเทียบแนวข้ามสมัย (diachronic comparison) โดยยึดงานของ Li (1977) และธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) เป็นหลัก การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะต้นยึดแนวทฤษฎีการแปรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่จะอภิปรายในตอนต่อไปประกอบด้วยระบบพยัญชนะของภาษาไทยดำและไทยโชนพยัญชนะต้นเดี่ยว และพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยโชน 8 ถิ่นที่พูดในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย

5.1 ระบบพยัญชนะ

จำนวนพยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยดำที่พูดในเมืองซอนลาหรือเมืองลาที่ Gedney (1964) ศึกษา มี 19 หน่วยเสียง คือ / p- t- k- c- th- kh- m- n- ŋ- ɟ- b- d- v- l- y- s- f- h- ʔ- / พยัญชนะควบกล้ำ มี 3 หน่วยเสียง คือ /kw- khw- ŋw- / พยัญชนะท้ายประกอบด้วย /-p -t -k -ʔ -m -n -ŋ / สระประสมที่ลงท้ายด้วย [-u -i -ɨ] จะตีความให้เป็นพยัญชนะท้าย /-w -y -y/

งานวิจัยของ Fippinger and Fippinger (1974) ซึ่งศึกษาหน่วยเสียงภาษาไทยดำที่เมืองซอนลาเช่นเดียวกับ Gedney (1964) รวมทั้งเมือง Dien Bien Phu และ Sop Cop ด้วย พบว่ามีพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำ และพยัญชนะท้ายตรงกับของ Gedney (1964) ยกเว้นเสียงพยัญชนะต้น kh- และ khw- ในงานของ Gedney (1964) จะปรากฏเป็นเสียง x- และ xw- ในงานของ Fippinger and Fippinger (1974) ตามลำดับ⁴

งานวิจัยภาษาไทยโชนที่พูดในประเทศไทยส่วนใหญ่จะตรงกันคือมี 19 เสียงดังนี้ /p- t- k- c- ph- th- kh- m- n- ŋ- ɲ- b- w- l- y- s- f- h- ʔ-/ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยดำจะพบว่า พยัญชนะส่วนใหญ่จะตรงกัน ยกเว้นพยัญชนะ /ph-/ ไม่ปรากฏในภาษาไทยดำ พยัญชนะ /ph-/ จะปรากฏกับเสียง /f-/ ในภาษาไทยดำ ส่วนพยัญชนะ /d-/ ไม่ปรากฏในภาษาไทยโชน ยกเว้นในบางถิ่นจะมีหน่วยเสียง /d-/ และ /ch-/ ซึ่งคาดว่าเป็นเสียงที่ยืมมาจากภาษาไทย พยัญชนะ /v-/ ในภาษาไทยดำไม่ปรากฏในภาษาไทยโชนแต่จะปรากฏกับพยัญชนะ /w-/ พยัญชนะ /x-/ ที่ Fippinger and Fippinger (1974) พบ ในภาษาไทยโชนจะใช้ /kh-/ ดังเช่นในงานของ Gedney (1964)

ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำและพยัญชนะท้ายในงานวิจัยส่วนใหญ่ก็จะตรงกัน คือมี พยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /kw- khw- ɲw-/ ซึ่งพยัญชนะควบกล้ำ /ɲw-/ ปรากฏกับคำที่ค่อนข้างจำกัด และพยัญชนะท้าย 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p -t -k -ʔ -m -n -ŋ /

5.2 พยัญชนะต้นเดี่ยว

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยโชนทั้ง 8 ถิ่นในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ /p- t- k- c- ph- th- kh- m- n- ŋ- ɲ- b- d- w- l- y- s- f- h- ʔ-/ โดยมีพยัญชนะ /d-/ เพิ่มขึ้นอีก 1 พยัญชนะ

การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะต้นจะยึดงานของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) เป็นหลักซึ่งได้สืบสร้างภาษาไทยดำดั้งเดิม (old Tai Dam lexicon-OTD) จำนวน 42 พยัญชนะ และรวบรวมคลังศัพท์ (modern Tai Dam lexicon-MTD) ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะต้นดั้งเดิม เหล่านี้จำนวน 1827 คำ ตารางที่ 2 แสดงการแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ คือ วัยสูงอายุ (G1) วัยกลางคน (G2) และวัยหนุ่มสาว (G3) และตัวแปรตามภูมิภาค 8 ถิ่น และได้ให้ตัวอย่างคำภาษาไทยในสดมภ์ที่หนึ่ง คำใดที่ไม่ใช่คำภาษาไทยจะเขียนด้วยสัทอักษรพร้อมคำแปลภาษาไทย

ตารางที่ 2 การแปรของพยัญชนะต้นเดียวในภาษาไทยปัจจุบัน

เลขที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นคปฐม			สุพรรณบุรี			ราชบุรี			เพชรบุรี		
				นคปฐม			สุพรรณบุรี			ราชบุรี			เพชรบุรี		
				ดอญายหมอม	ดอญพรา	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ	ดอญะเกลือ
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
1	*ph-	*ph-	f	ph-	ph	ph	ph	ph	ph	ph	ph	ph	ph	ph	ph
2	*p- ป	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
3	*b- บ	*b-	b-v	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-
	*b- ด	*b-	b-v	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-	b-
4	*b- ฟ	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
5	*m- ม	*m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-
6	*m- เม	*m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-
7	*f- ฝ	*f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-	f-

เลขที่	OTD	OTD 2	MTD	นคาปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				คณยายทอม			คณพารา			คณมะเกลือ			บางกุ้ง			แก่งอิน			ห้วยยางโพน			ยางห้อย			ห้วยท่าช้าง		
1				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
8	ว-	ฟ	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
9	วพ- หรี	ว-	b-/v-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-
10	ว-	ว-	b-/v-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-	w-
11	ว- ถ้อย	ว- ถ	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th	th
12	ว- สิ้น	ว	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t
13	วด- คาว	วด	d-/l-	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
	วด- คม	วด	l-	n	d	n	n	n	n	n	n	n	d	d	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
	วด- (ง) คัง	วด	d-/l-	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l	l
14	วด- แพง	วด	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t	t

เลขที่	OTD	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				คอนสายหอม			คอนพุทรา			คอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอิน			ห้วยยางโตน			ยางพอง			ห้วยท่าช้าง		
1				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
*d- เทียน	*d-		t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-	t-
*n- หน่วย	*n-		n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-
*r- นก	*r-		n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-	n-
*s- สี่	*s-		s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-
*z- ซื่อ	*s-		s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-	s-
*f- หลาน	*f-		l-/d-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-
*l- ลิ้ง	*l-		l-/d-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-	l-
*c- ใจ	*c-		c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-
*j- กลาน	*c-		c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-	c-

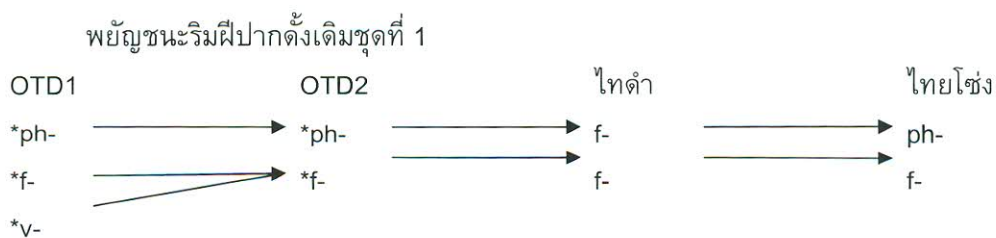
เลขที่	OTD	OTD 2	MTD	นครปฐม			สุพรรณบุรี			ราชบุรี			เพชรบุรี		
				ตอนยายหอม	ตอนปฐม	ตอนพุทรา	ตอนมะเกลือ	บางกุ้ง	แก้มอัน	ท่าย่างโพน	ยางพ่อง	ท่าย่างช้าง	ท่าย่างช้าง		
	1			G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
	โย														
27	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน	*kh- ขน
28	*khw- ขวาน	*khw- ขวาน	*khw- ขวาน	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-	*kh- w-
29	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ	*k- กบ
30	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง	*kw- กว้าง
31	*g- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน	*k- กน
32	*gw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย	*kw- กวาย
33	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก	*ng- นาก

เลขที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม			สุพรรณบุรี			ราชบุรี			เพชรบุรี		
				ตอนขยายหอม			ตอนพารา			บางกุ้ง			แก้มอัน		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
39	ยว- khweʔ (ย)	ยว- khw- kh-	khw/ kh-	-	-	-	kh w-	kh w-	-	kh w-	kh w-	kh w-	kh w-	-	kh w-
40	ย- ยัค	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-
41	ย- ยัค	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-
	ย- ยงาย	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-
	ย- ยงอน	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-
42	ย- ยาก	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-
	ย- ยั้ง	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-	ย-

การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวจะอภิปรายตามกลุ่มพยัญชนะไทดำดั้งเดิม โดยปรับจากการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทดำดั้งเดิมของ Li (1977) พยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะเพดานอ่อนหรือปาก (Proto-labio velars) ได้ตีความ (interpret/resegment) ตามโครงสร้างพยางค์ที่ไม่คลุมเครือ (unambiguous CV pattern) ให้เป็นพยัญชนะเดี่ยว ได้แก่ *khw- *kw- *gw- *hɣw- *ŋw- *ɣw- พยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 42 พยัญชนะจำแนกออกได้เป็น 5 กลุ่มตามฐานกรณ์ของการออกเสียง ดังต่อไปนี้

5.2.1. พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิม (Proto-labials)

พยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิมมี 10 พยัญชนะดังนี้ *ph- *p- *ʔb- *b- *hm- *m- *f- *v- *hw- *w- พยัญชนะทั้ง 10 พยัญชนะมีการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ 2 (OTD2) ต่อมามีการรวมตัวกันเป็นพยัญชนะของภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง 8 ถิ่นจำนวน 4 ชุด ดังนี้

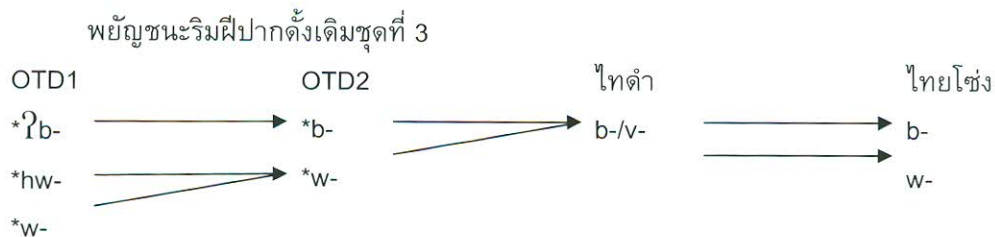
พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *ph ยังคงเป็น *ph ในระยะที่ 2 และเปลี่ยนเป็น f- ในภาษาไทดำปัจจุบัน ในขณะที่ภาษาไทยโซ่งยังคงรักษา ph- ไว้ ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) ได้กล่าวว่าภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อยยังคงพยัญชนะ ph- ไว้เช่นกัน การรักษาพยัญชนะดั้งเดิมไว้นี้สามารถอธิบายตามทฤษฎีคลื่นได้ว่าภาษาถิ่นใดก็ตามที่พูดอยู่ห่างไกลจากแหล่งกำเนิดจะรักษาภาษาดั้งเดิมไว้ได้ ในขณะที่ภาษาถิ่นในแหล่งดั้งเดิมที่ผู้พูดจากมาจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่า อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกภาษา (extra-linguistic factor) อาจได้ผลตรงกันข้าม นั่นคือ เมื่อ 200 ปีที่แล้วมา ผู้พูดภาษาไทยโซ่งได้อพยพมาจากบริเวณที่พูดภาษาไทดำในปัจจุบัน ในขณะนั้นอาจใช้พยัญชนะ f- และเมื่อมาอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยซึ่งใช้พยัญชนะ ph- จึงใช้เสียง ph- แทนเสียง f- ในปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์โสภณา ศรีจำปา ผู้เชี่ยวชาญภาษาเวียดนาม ได้ข้อมูลว่าภาษาเวียดนามไม่มีเสียง ph- ผู้พูดภาษาเวียดนามจะใช้เสียง f- แทน ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าชาวไทดำที่อาศัยอยู่ในประเทศเวียดนามและพูดภาษาเวียดนาม คงได้รับอิทธิพลจากภาษาเวียดนาม จึงเปลี่ยนเสียง ph- ในภาษาไทดำเป็นเสียง f-

พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *f ได้รวมตัวกับ *v ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 เป็น *f และคงเป็น f- ในภาษาไทดำและภาษาไทยโซ่ง

พยัญชนะชุดนี้ ไม่พบการแปรของพยัญชนะตามอายุและตามภูมิภาค ผู้บอกภาษาทุกรุ่นอายุ และทุกท้องถิ่นใช้เหมือนกันหมด

พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *p- และ *b- ได้รวมตัวกันเป็น *p- ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 และคงเป็น p- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง การลดความก้อง (devoicing) ของพยัญชนะเสียงหยุดก้อง (voiced stops) เป็นพยัญชนะเสียงหยุดไม่ก้องไม่พ่นลม (voiceless unaspirated stops) เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำและไทยโซ่ง ตามที่ Chamberlain (1975) ได้จัดให้ภาษาไทดำอยู่ในกลุ่มสัทอักษรถิ่นไทดำ คือกลุ่มพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องไม่พ่นลม พยัญชนะชุดที่ 2 นี้ไม่พบการแปรของพยัญชนะตามอายุและตามภูมิภาคเช่นกัน

พยัญชนะกักไม่ก้องดั้งเดิม *ʔb- ได้เปลี่ยนเป็นพยัญชนะกักก้อง *b ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 เป็น b- หรือ v- (ขึ้นอยู่กับภูมิภาค) ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น b- ในภาษาไทยโซ่ง *hw- ได้รวมตัวกับ *w- เป็น *w ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 ต่อมา *b และ *w ได้รวมตัวกันเป็น b- หรือ v- ในภาษาไทดำปัจจุบัน ในขณะที่ *w ยังคงเป็น w- ในภาษาไทยโซ่ง ซึ่งเป็นข้อสังเกตอีกว่าภาษาไทยโซ่งได้คงพยัญชนะ w- ไว้ดังเช่นภาษาไทดำดั้งเดิม หรือมีการเปลี่ยนจาก b-/v- มาเป็น w- ด้วยอิทธิพลของภาษาไทย ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบว่าภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อย พยัญชนะ *hw- ได้รวมตัวกับ *w- เป็น v- ดังเช่นภาษาไทดำปัจจุบัน เช่นในคำว่า [vaan²²] ‘หวาน’ [vaa⁵⁵] ‘วา’ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะจาก v- เป็น w- ด้วยอิทธิพลภาษาไทย

สำหรับพยัญชนะชุดนี้ พบการแปรของพยัญชนะ b- ในคำบางคำเท่านั้น คือ คำว่า ‘เดือน’ ซึ่งผู้บอกภาษารุ่นสูงอายุและวัยกลางคนจะออกเสียงว่า [buan²²] แต่รุ่นวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านบางหมื่น ตำบลบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรีเริ่มใช้ b- สลับกับพยัญชนะภาษาไทย d- โดยกล่าวว่าออกเสียงได้ทั้งสองแบบ

พยัญชนะนาสิกไม่ก้องในไทดำดั้งเดิม *hm- และพยัญชนะนาสิกก้อง *m- ได้รวมตัวกันเป็น *m- ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 และยังคงเป็น m- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง ซึ่งตรงกับภาษาไทย ดังนั้นจึงไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค

5.2.2 พยัญชนะฟันดั้งเดิม (Proto-dentals)

พยัญชนะฟันไทดำดั้งเดิมมี 10 พยัญชนะดังนี้ *th- *ʔd- *t- *d- *hn- *n- *s- *z- *hl- *l- พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *th- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง รวมทั้งภาษาไทย ดังนั้นจึงไม่พบการแปรของพยัญชนะต้นนี้ ส่วนพยัญชนะต้นหยุดไม่ก้องดั้งเดิม *ʔd- ได้กลายมาเป็นพยัญชนะหยุดเสียงก้อง *d ในภาษาไทดำดั้งเดิมระยะที่ 2 จากนั้นเปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเปลี่ยนเป็น d- ในภาษาไทยโซ่งซึ่งมีการแปรกับ l- ที่ใช้โดยผู้ออกภาษารุ่นสูงอายุที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ (อายุ 83 ปี) และหมู่บ้านบางกุ้ง (อายุ 92 ปี) จังหวัดสุพรรณบุรี และผู้ออกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสระทราย จังหวัดนครปฐม (อายุ 39 ปี) ยังใช้ d- สลับกับ l- นอกจากนี้พยัญชนะ d- ยังแปรกับ n- ในคำบางคำ สรุปการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะฟันไทดำดั้งเดิม *ʔd- ดังนี้

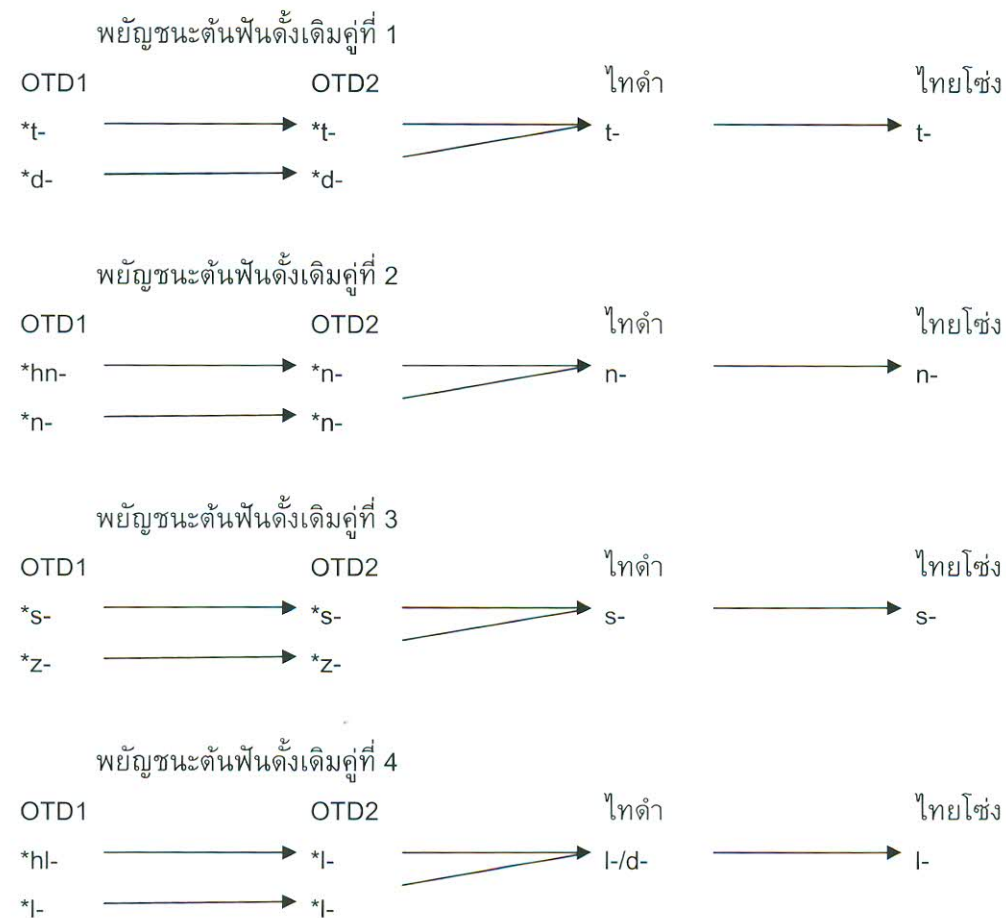

ผู้ออกภาษาไทยโซ่งวัยสูงอายุกล่าวว่าภาษาไทยโซ่งดั้งเดิมไม่มีพยัญชนะ d- ในทำนองเดียวกัน ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบว่าภาษาไทดำถิ่นน้ำทา ประเทศลาว และภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อยใช้พยัญชนะสองพยัญชนะนี้สลับกันในคำบางคำ เช่น [dwa22] ~ [lwa22] ‘เดียว (ไก่)’ จึงสรุปได้ว่าการใช้พยัญชนะ d- เป็นอิทธิพลของภาษาไทย การแปรของพยัญชนะ d- ในภาษาไทยโซ่ง 8 ถิ่นขึ้นอยู่กับคำ (morphologically conditioned) ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

คำว่า ‘(รู) ตัง’ หรือ ‘จุมก’ ผู้ออกภาษาไทยโซ่งทุกวัยและทุกภูมิภาคจะไม่ใช้ d- แต่จะใช้ l- ทั้งหมด ในขณะที่ภาษาไทยโซ่งถิ่นน้ำทาและเขาย้อยใช้ทั้งสองพยัญชนะ คือ [daŋ22] ~ [laŋ22] การที่ยังคงใช้เสียง l- ไม่เปลี่ยนไปเป็นเสียงภาษาไทย d- อาจเป็นเพราะว่าไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยใช้คำว่า ‘จุมก’ ไม่ได้ใช้คำว่า ‘(รู) ตัง’

คำว่า 'ดม' ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่จะใช้ k- ในขณะที่วัยหนุ่มสาวจะใช้ d- ที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้บอกภาษาทุกรุ่นอายุใช้ k- ส่วนที่หมู่บ้านบางกุ้ง จังหวัดสุพรรณบุรีเฉพาะผู้บอกภาษาวัยสูงอายุใช้ k- ที่จังหวัดเพชรบุรี ถิ่นเขาย้อย ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบว่าใช้ d- ในงานวิจัยนี้พบว่าในภาษาไทยทั้งสองถิ่นที่จังหวัดเพชรบุรีมีใช้ทั้ง d- และ n-

สำหรับพยัญชนะต้นดั้งเดิมอีก 8 พยัญชนะมีการเปลี่ยนแปลงเป็น 4 คู่ แต่ละคู่จะมีฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียง (manner of articulation) เหมือนกัน ต่างกันที่การสั่นของเส้นเสียง (voicing) การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นสองทางคือพยัญชนะต้นที่ก้องเปลี่ยนเป็นพยัญชนะไม่ก้อง ผลทำให้ไปรวมตัวกับคู่พยัญชนะที่ไม่ก้อง ในทางกลับกันพยัญชนะต้นที่ไม่ก้องเปลี่ยนเป็นพยัญชนะที่ก้อง ทำให้ไปรวมตัวกับคู่พยัญชนะที่ก้องดังนี้

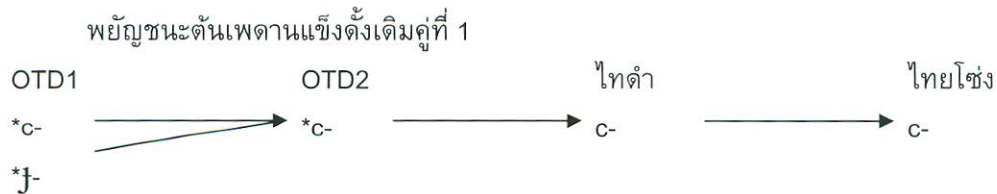

ในทำนองเดียวกับพยัญชนะกลุ่มที่ 1 พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *t- และ *d- ได้รวมตัวกันเป็น t- ในภาษาไทยปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยดำและไทยโซ่ง ในขณะที่ไม่พบการแปรของพยัญชนะ p- พยัญชนะ t- มีการแปรคือผู้บอกภาษารุ่นวัยหนุ่มสาวที่จังหวัดราชบุรีและ

เพชรบุรีเริ่มใช้พยัญชนะ th- ที่มีในระบบเสียงภาษาไทย แทนที่จะเป็น t- เช่นในคำว่า [tʰion⁵⁵] 'เทียน' จะออกเสียงว่า [tʰion⁵⁵] ส่วนพยัญชนะ n- และ s- ในภาษาไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เหมือนกัน จึงไม่พบการแปรในทุกฐานะอายุและภูมิภาค สำหรับพยัญชนะต้น l- ในภาษาไทยดำจะมีการแปรระหว่าง l- ~ d- ตามภูมิภาค เช่นคำว่า 'เหล็ก' ภาษาไทดำถิ่นเมืองลาใช้ [dek³⁴] แต่ถิ่นเมืองน้ำทาและเขาย้อยใช้ [lek³⁵] ส่วนภาษาไทยโซ่งทั้ง 8 ถิ่นไม่พบการแปรของพยัญชนะนี้

5.2.3 พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิม (Proto-palatals)

พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิมมี 6 ตัวคือ *c- *j- *ɲ- *ɟ- *ʃ- *ʒ- ในทำนองเดียวกับพยัญชนะฟันดั้งเดิม พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงเป็น 3 คู่ แต่ละคู่มีฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียงเหมือนกัน ต่างกันที่การสั่นของเส้นเสียงดังนี้

พยัญชนะต้นเพดานแข็งดั้งเดิมคู่ที่ 1 คือ *c- *j- รวมตัวกันเป็นพยัญชนะเดียวกันคือ c- ในภาษาไทยดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง วิวัฒนาการของพยัญชนะคู่นี้มีความเหมือนและแตกต่างจากภาษาไทยทำให้เกิดการแปรตามอายุ ดังนี้

(1) พยัญชนะ *c- ที่ยังคงเป็นพยัญชนะ c- เหมือนกับในภาษาไทยดำปัจจุบัน ภาษาไทยโซ่ง และภาษาไทย จะไม่มีการแปร เช่น *cauA > *cauA1 > cau22 'ใจ'

(2) พยัญชนะ *j- ที่เปลี่ยนเป็นพยัญชนะ c- ในภาษาไทยดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่งจะปฏิบัติตามพยัญชนะอักษรต่ำในภาษาไทย เช่น

ภาษาไทยดำและไทยโซ่ง jaanC > caanC2 > caan⁴¹ 'ช้าง'

ภาษาไทย jaanC > caanC2 > chaan⁵⁵

พยัญชนะ c- นี้จะพบการแปรเพียงที่เดียวคือที่หมู่บ้านวังปลา จังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาว ใช้เสียง ch- ในคำว่า 'ช้าง' ตามภาษาไทย

(3) พยัญชนะ *j- ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมเป็น *gl/r จะเปลี่ยนเป็น c- ในภาษาไทยดำและภาษาไทยโซ่ง และเปลี่ยนเป็น kl/r- ในภาษาไทย เช่น

ตัวอย่างที่ 1

	Proto-Tai	OTD 1	OTD2	
ไทดำ-ไทยโซ่ง	*glaanA >	*jaanA >	*caanA2 >	caan ⁵⁵ 'คลาน'
ไทย	*glaanA >			khlaan ³³

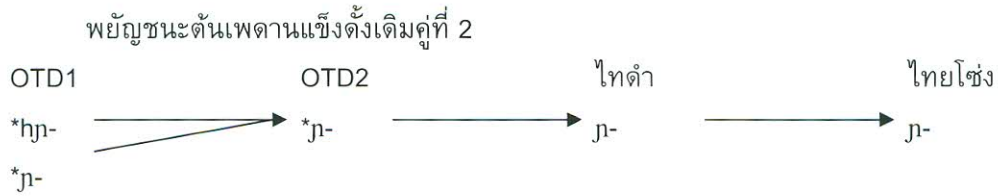
ตัวอย่างที่ 2

	Proto-Tai	OTD 1	OTD2	
ไทดำ-ไทยโซ่ง	*graanA >	*jaanA >	*caanA2 >	caan ⁵⁵ 'คราง'
ไทย	*graanA >			khraan ³³

สำหรับพยัญชนะนี้ ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวในทุกจังหวัดยกเว้นนครปฐมใช้พยัญชนะไทยคือ kh- เป็นที่น่าสังเกตว่าพยัญชนะควบกล้ำ /r/ ได้ถูกตัดทิ้งไปเนื่องด้วยมีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยโซ่งที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ ส่วนผู้บอกภาษาในจังหวัดนครปฐมเกือบทุกคนใช้พยัญชนะไทยโซ่งคือ c- ยกเว้นวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกรายใช้พยัญชนะ k- ไม่ใช่ kh- ทั้งนี้เพราะนำการปฏิบัติเสียงระหว่างไทยโซ่งและภาษาไทยมาใช้ นั่นคือ พยัญชนะ *g- มีการเปลี่ยนแปลงเป็น k- ในภาษาไทยดำและไทยโซ่ง และเป็น kh- ในภาษาไทย และเนื่องจาก kh- ที่เปลี่ยนมาจาก *g- เป็นอักษรต่ำเช่นเดียวกับพยัญชนะแรกของพยัญชนะควบกล้ำ kh/r ที่มาจาก *gl/r จึงเกิดกระบวนการแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) เปลี่ยน kh- ที่ยืมจากภาษาไทย เป็น k- และตัดพยัญชนะควบกล้ำออกตามระบบเสียงของภาษาไทยโซ่ง ส่วนวรรณยุกต์ยังคงเป็นวรรณยุกต์ของไทยโซ่งเช่นเดิม สรุปวิวัฒนาการได้ดังนี้

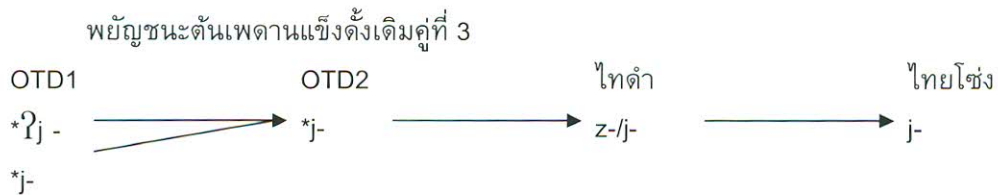
ไทยโซ่งวัยหนุ่มสาว	*graanA >	khraan ⁵⁵ >	kraan ⁵⁵ >	kaan ⁵⁵ 'คราง'
หมู่บ้านสะแกราย				

นอกจากนี้ ยังพบว่าในคำบางคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ c- และไม่ค่อยได้ใช้หรือไม่ได้พบเห็นในชีวิตปัจจุบัน เช่น 'คราม' ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุในทุกถิ่นและวัยกลางคนบางถิ่นจะตอบได้ว่า [caam⁵⁵] แต่ผู้บอกภาษาวัยกลางคนในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี หมู่บ้านวังปลา ราชบุรี หมู่บ้านท่าไผ่ เพชรบุรี และวัยหนุ่มสาวจังหวัดราชบุรีและเพชรบุรีใช้คำภาษาไทยที่ตัดพยัญชนะควบกล้ำออก คือ [khaam⁵⁵] ส่วนวัยหนุ่มสาวที่นครปฐมใช้คำว่า [kaam⁵⁵] ซึ่งมีการปรับดังเช่นคำว่า [kaan⁵⁵] 'คราง'

พยัญชนะต้นเพดานแข็งดั้งเดิมคู่ที่ 2 คือ *hɲ- *ɲ- ได้มีการรวมตัวกันเป็น ɲ- ในภาษาไทยโซ่ง และเป็น j- ในภาษาไทย ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ยังคงรักษาพยัญชนะ ɲ- ไว้ แต่ก็เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาว กล่าวคือที่หมู่บ้านท่าไล่ เพชรบุรี ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวใช้พยัญชนะ ɲ- สลับกับ j- และในคำบางคำเช่น 'หญ้า' ผู้บอกภาษาวัยนี้ที่สุพรรณบุรีใช้ j-

ในคำบางคำเช่น 'ไต้ยีน' พยัญชนะดั้งเดิม *ɲ- จะเปลี่ยนเป็น ɲ- ในภาษาไทยดำ (Fippinger and Fippinger 1974) และภาษาไทยโซ่งเฉพาะผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่สุพรรณบุรี หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม หมู่บ้านท่าไล่ เพชรบุรี และผู้บอกภาษาทั้ง 3 วัยที่หมู่บ้านบ่อรวก เพชรบุรีใช้ ɲ-

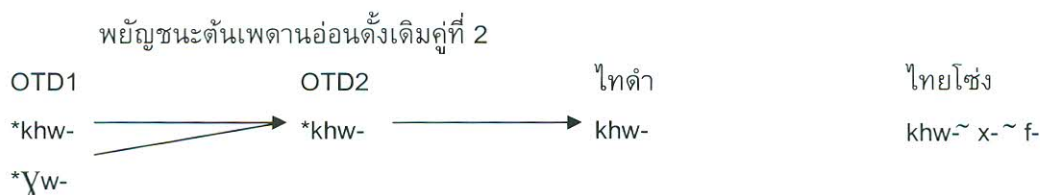
พยัญชนะต้นเพดานแข็งดั้งเดิมคู่ที่ 3 คือ *ʔj- *j- รวมตัวกันเป็น j- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และภาษาไทยโซ่ง เนื่องจากการรวมตัวนี้ปรากฏในภาษาไทยเช่นกันจึงไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค ในภาษาไทยดำ j- จะแปรตามภูมิภาคกับ z- เช่น คำว่า 'อยู่' ไทดำถิ่นเมืองลาจะเป็น zu³⁴ เมืองน้ำทาจะเป็น ju³⁵ เป็นที่น่าสังเกตว่าในคลังศัพท์ของธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบการเปลี่ยนแปลงจาก *j- มาเป็น h- ในภาษาไทยดำถิ่นเมืองน้ำทา ในคำว่า [het³³] 'ท่า' ด้วยอิทธิพลภาษาลาว ในขณะที่ไทดำถิ่นอื่นใช้ [zet³³] ในภาษาไทย นอกจากพยัญชนะต้น *ʔj- *j- จะรวมตัวกันแล้ว ยังรวมเข้ากับ *hɲ- และ *ɲ- เป็น j- ตามที่ได้กล่าวข้างต้นอีกด้วย

5.2.4 พยัญชนะเพดานอ่อนดั้งเดิม (Proto-velars)

พยัญชนะเพดานอ่อนดั้งเดิมมี 13 พยัญชนะคือ *kh- *ɣ- *khw- *ɣw- *k- *g- *kw- *gw- *hɲ- *ɲ- *hɲw- *ɲw- *x- ในทำนองเดียวกับพยัญชนะฟันและพยัญชนะเพดานแข็ง พยัญชนะเพดานอ่อนมีการเปลี่ยนแปลงเป็น 6 คู่ (ยกเว้น *x) แต่ละคู่จะมีฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียงเหมือนกัน ต่างกันที่การสั้นของเส้นเสียงดังนี้

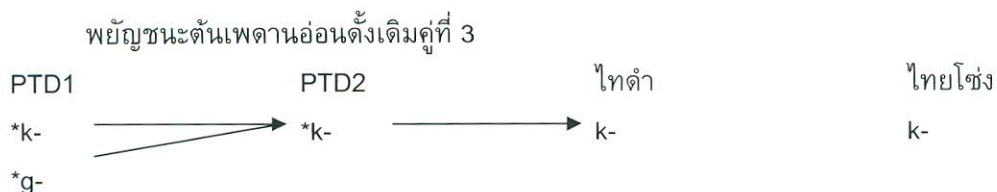
พยัญชนะคู่ที่ 1 *kh- *y- ได้มีการรวมตัวกันเป็น kh- ในภาษาไทดำปัจจุบันและในภาษาไทยโซ่ง ยกเว้นผู้บอกภาษาวัย 92 ปีที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรี ออกเสียงเป็น x- ซึ่งตรงกับเสียงที่ Fippinger and Fippinger (1974) ค้นพบ พยัญชนะ x- ได้เปลี่ยนมาจากพยัญชนะดั้งเดิม *kh- และปรากฏต้นคำที่เป็นอักษรสูง ข ไข ในภาษาไทย เช่น xon²² 'ชน' ส่วนพยัญชนะ kh- ที่เปลี่ยนมาจาก *y- ปรากฏในคำที่จำกัด วีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบเพียง 5 คำซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกคำที่ร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยได้ 1 คำสำหรับถามผู้บอกภาษาคือ *ywoj A > *khuoj A2 > *khuoj⁵⁵ 'เคย ชิน' ซึ่งไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐมได้ปรับพยัญชนะ kh- ที่มาจาก *y ตาม kh- ที่มาจาก *g- นั่นคือปรับเป็น k- โดยบอกว่าออกเสียงทั้ง kh- และ k- ทั้งนี้เพราะ kh- ที่มาจาก *y และ kh- ที่มาจาก *g- ต่างปฏิภาคกับพยัญชนะ kh- ที่เขียนด้วยพยัญชนะอักษรต่ำ ค ควาย เหมือนกัน

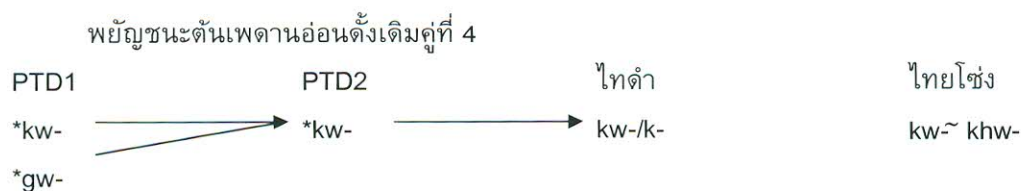
พยัญชนะคู่ที่ 2 *khw- *yw- ได้มีการรวมตัวเป็น khw- ในภาษาไทดำและภาษาไทยโซ่ง ในภาษาไทยโซ่งพบการแปรเป็น xw- ในผู้บอกภาษาวัย 92 ดังเช่นเสียง x- ข้างต้น และพบการแปรเป็นเสียง f- ในผู้บอกภาษาทุกวัยที่ตำบลยางหย่อง เพชรบุรี โดยที่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวใช้ f- สลับกับ kh- ส่วนผู้บอกภาษาที่ตำบลห้วยท่าช้าง เพชรบุรียังคงใช้ khw- เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาที่ตำบลยางหย่องได้มีการเปลี่ยน kh- เป็น f- ตามธรรมชาติของภาษา หรือได้ยืมพยัญชนะ f- มาจากภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยก็มีการแปรระหว่าง khw- และ f- ดังเช่นในคำว่า [khwaaj]³³ 'ควาย' บางคนออกเสียงเป็น [faaj]³³ เป็นต้น

ส่วน khw- ที่เปลี่ยนมาจาก *yw- พบในคำน้อยมาก วีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบเพียงคำเดียวและแปรตามภูมิภาคกับพยัญชนะ kh- ดังนี้ *yweek D > *khweek D2 > khweɿ³ (ไทยโซ่งถิ่นเขาย้อยและไทดำทุกถิ่นยกเว้นไทดำเมือง Than และ La) > kheɿ⁴⁴ (ไทดำเมือง Than และ La) 'เงาแรกเริ่ม เดิมที ที่แรก' ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุทุกคนในทุกที่ที่ยกเว้นที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม ยังคงใช้คำนี้อยู่ ส่วนวัยกลางคนใช้คำนี้น้อยลง กล่าวคือผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม

และหมู่บ้านวังปลา ราชบุรี ไม่รู้จักคำนี้ ส่วนวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ไม่รู้จักคำนี้เช่นกัน บอกว่าเคยได้ยินแต่คนเฒ่าคนแก่ใช้กัน เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาทุกวัยที่จังหวัดเพชรบุรียังคงใช้คำนี้อยู่

พยัญชนะคู่ที่ 3 *k- *g- ได้รวมตัวกันเป็น k- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง ดังเช่นพยัญชนะริมฝีปากและฟัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำและไทยโซ่ง โดย k- ที่เปลี่ยนมาจาก *g- จะปรากฏในคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรต่ำในภาษาไทยเช่น [khon³³] 'คน' เป็นต้น พยัญชนะนี้ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาคดังเช่นพยัญชนะ p-

พยัญชนะคู่ที่ 4 *kw- *gw- ได้รวมตัวกันเป็น kw-/k- ในภาษาไทดำปัจจุบันและ kw~ khw- ในภาษาไทยโซ่ง ในภาษาไทดำได้มีการแปรตามภูมิภาคระหว่าง kw- และ k- เช่น

*kwin B > *kwin B1 > kwin²⁵ (เมืองลา) ~ kin³⁵ (เมืองน้ำทา) 'ข้าว'

*gwe A > *kwe A2 > kwe⁵⁵ (เมืองลา) ~ ke⁵⁵ (เมืองน้ำทา) '(ขา)เป้'

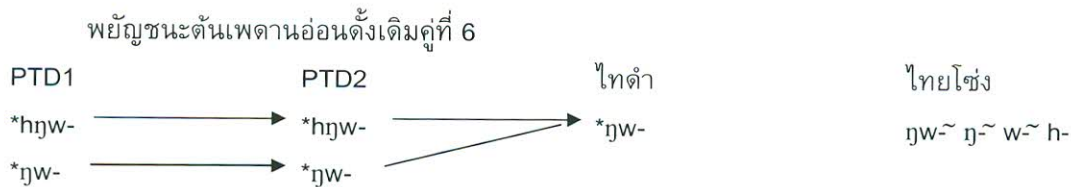
ในภาษาไทยโซ่งไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาคของพยัญชนะนี้ ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าโล้ เพชรบุรีบอกว่าบางทีก็ใช้ khw- ตามภาษาไทย เช่น

*gwaaj A > *kwaaj A2 > kwaaj⁵⁵ ~ khwaaj⁵⁵ 'ควาย'

พยัญชนะคู่ที่ 5 *hŋ- *ŋ- ได้รวมตัวกันเป็น ŋ- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง คำที่ขึ้นต้นด้วย ŋ- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *hŋ- มีจำนวนจำกัด ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบเพียง 4 คำ

และมีคำเดียวที่พบในภาษาไทยโซ่งถิ่นเขาย้อย คือ *hɣam B > *ɣam B1 > ɣam³⁵ 'คิด' ดังนั้นในงานวิจัยจึงใช้คำนี้ในการถามผู้บอกภาษาทั้ง 3 วัยและพบว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้ ɣam³⁵ ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม และผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านหัวเขาจันราชบุรีที่ไม่รู้จักคำนี้และตอบคำถามภาษาไทยแทน ส่วนพยัญชนะ ɣ- ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค

พยัญชนะคู่ที่ 6 *hɣw- *ɣw- ได้รวมตัวกันเป็น ɣw- ในภาษาไทดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง พยัญชนะ ɣw- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *hɣw- ที่ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบมีเพียงคำเดียวคือ *hɣwaak D > *hɣwak D1 > ɣwa³⁵ 'เงย' (ผู้บอกภาษาไทยโซ่งบอกความหมายว่า 'หัน (หน้า)') เมื่อเก็บข้อมูลคำนี้ ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและวัยกลางคนในทุกจังหวัดใช้คำนี้แต่มักจะนึกไม่ออกในตอนแรก เพราะไม่ค่อยได้ใช้ แต่สุดท้ายก็ตอบว่าใช้บ้างในบางครั้ง ส่วนวัยหนุ่มสาวที่นครปฐม สุพรรณบุรีและเพชรบุรีบอกว่ารู้จักคำนี้ เคยได้ยินคนเฒ่าคนแก่ใช้ และใช้บ้างในบางครั้ง ส่วนผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่ราชบุรีตอบว่าไม่รู้จักคำนี้

สำหรับพยัญชนะ ɣw- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *ɣw- มีจำนวนจำกัดเช่นกัน ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบเพียง 3 คำซึ่งในงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทย 2 คำไปถามผู้บอกภาษา และพบว่าคำ 2 คำนี้มีการแปรอันเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาไทย ได้แก่

*ɣwa A > *ɣwa A2 > ɣwaa⁵⁵ '(เมื่อ)วาน'
 *ɣwap D > *ɣwap D2 > ɣwap³³ 'จับ หับ ปิด (ประตู)'

สำหรับคำแรก ผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม และผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าไผ่ เพชรบุรีใช้พยัญชนะ w- ดังเช่นภาษาไทย เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านบางหมื่น สุพรรณบุรี ใช้คำไทยแต่มีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงของไทยโซ่ง เป็น [ma³³ hwn⁵⁵] 'มะริน' เนื่องจากพยัญชนะ r- ในภาษาไทยปักษ์ภาคกับพยัญชนะ h- ในภาษาไทยโซ่งที่เปลี่ยนมาจากพยัญชนะไทดำดั้งเดิม *h-

ส่วนคำที่สอง ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่ใช้พยัญชนะ ɣw- ยกเว้นที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี และหมู่บ้านบ่อรวก เพชรบุรีใช้ h- การนำพยัญชนะ h- มาใช้นี้อาจใช้ตามคำว่า *hap D > *hap D1 > hap³⁵ ซึ่งมีความหมายคล้ายกันคือ 'ปิด หุบ' ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคนเริ่มใช้พยัญชนะ ɣw- น้อยลง และมีการใช้พยัญชนะ h- และ ɣ- ผู้บอกภาษาวัยกลางคนที่หมู่บ้านท่าไผ่และบ่อรวก

เพชรบุรีบอกว่าใช้ทั้งพยัญชนะ gw- และ h- ซึ่งทำให้เห็นว่าในวัยกลางคนนี้การใช้พยัญชนะ gw- กำลังถูกแทนที่ด้วย h- ในทางตรงข้ามกับผู้บอกภาษาวัยสูงอายุ ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่ใช้พยัญชนะ h- และ ɣ- และส่วนน้อยคือที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี และหมู่บ้านวังปลา ราชบุรี ยังคงใช้ gw- เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาทุกวัยที่หมู่บ้านวังปลา ราชบุรียังคงใช้ gw- อยู่

สำหรับพยัญชนะ *x ได้รวมตัวกับพยัญชนะฟัน *s และ *z เป็น s- ในภาษาไทยดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง และปฏิภาคกับพยัญชนะอักษรสูง kh- ในภาษาไทย เช่นในคำว่า *xaj B > *saj B1 > saj²⁵ 'ไข่' เป็นต้น พยัญชนะนี้ส่วนใหญ่ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาคยกเว้นผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านท่าไต้ เพชรบุรีใช้พยัญชนะ kh- ของภาษาไทย

5.2.5 พยัญชนะเส้นเสียงดั้งเดิม (Proto-glottals)

พยัญชนะเส้นเสียงดั้งเดิมมี 3 พยัญชนะดังนี้ *ʔ- *h- *ɦ- พยัญชนะ *ʔ- และ *h- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยดำ ภาษาไทยโซ่ง และภาษาไทย จึงไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค อย่างไรก็ตาม พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *h- ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมเป็น *ɦɣ- จะพบการแปรตามภาษาไทย เช่นคำดังต่อไปนี้

Proto-Tai	OTD1	OTD2	MTD	
*ɦɣ	*haaj A >	*haaj A1 >	haaj ²²	'หงาย'
*ɦɣ	*hɔn A >	*hɔn A1 >	hɔn ²²	'หงอน'

สำหรับคำแรกผู้บอกภาษาวัยสูงอายุส่วนใหญ่ใช้พยัญชนะ h- ยกเว้นที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรี และหมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีใช้พยัญชนะที่ยืมมาจากภาษาไทยคือ ɣ- ส่วนผู้บอกภาษาวัยกลางคนเริ่มใช้ h- ลดลง และ ɣ- เพิ่มขึ้นในทุกที่ ยกเว้นที่ราชบุรีซึ่งยังคงใช้ h- ทุกคน สำหรับผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวทุกคนยกเว้นที่หมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีใช้ ɣ- สรุปได้ว่าที่จังหวัดราชบุรีผู้บอกภาษาที่ใช้ h- มีจำนวนมากที่สุด

ส่วนคำที่สองผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้พยัญชนะไทย ɣ- ยกเว้นผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม ที่สุพรรณบุรีและเพชรบุรี รวมทั้งวัยกลางคนที่บ้านบ่อรวก เพชรบุรี ใช้พยัญชนะ h-

พยัญชนะต้นเดี่ยวสุดท้ายคือ *ɦ- ซึ่งเปลี่ยนเป็น h- ในภาษาไทยดำปัจจุบันและภาษาไทยโซ่ง และปฏิภาคกับพยัญชนะ r- ในภาษาไทย เช่นคำว่า *ɦaak > *hak D2 > ha³³ 'ราก' พยัญชนะนี้ส่วนใหญ่ไม่พบการแปร ยกเว้นคำบางคำเท่านั้น เช่น คำว่า *ɦuŋ C > *huŋ C2 > huŋ⁴¹ 'รุ่ง' จะมีการแปรระหว่าง h- และ l- โดยผู้บอกภาษาวัยสูงอายุและวัยกลางคนส่วนใหญ่ยังคงใช้ h- ในขณะที่วัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะใช้ l- ซึ่งน่าจะเป็นอิทธิพลของภาษาไทย เนื่องจากคนทั่วไปออกเสียงคำนี้เป็น [rʉŋ] หรือ [lʉŋ]

5.3 พยัญชนะต้นควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำดั้งเดิมประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว *p- *b- *m *ʔd- k- ควบกล้ำกับ พยัญชนะ l- หรือ r- มีทั้งหมด 7 พยัญชนะ ได้แก่ *pl- *bl- *br- *ml *ʔdl- *kl- *kr- พยัญชนะควบกล้ำ ดั้งเดิมเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพยัญชนะเดี่ยว โดยตัดพยัญชนะเสียงที่สอง l- หรือ r- ออกซึ่งเป็น ลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบันที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะทั้ง 7 มีการแปร ดังในตารางที่ 3

พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- ที่รวมตัวกันเป็น p- ในภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบัน ไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค และพยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *kl- *kr- ที่รวมตัวกันเป็น k- ในภาษา ไทดำและไทยโซ่งปัจจุบันก็ไม่พบการแปรเช่นกัน

พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ml เปลี่ยนเป็น m- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น m- หรือ l- ใน ภาษาไทยโซ่ง เฉพาะผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม ที่หมู่บ้านวังปลา หมู่บ้านหัว เขาจีน ราชบุรีใช้พยัญชนะ l- ที่ยืมมาจากภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกรายบอกว่า ใช้ทั้ง m- และ l-

พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ʔdl- ในคำว่า 'ไส้เดือน' เปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น l- ~ b- ~ d- ในภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน ผู้บอกภาษาวัยสูงอายุที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรีใช้พยัญชนะ l- เหมือนไทดำปัจจุบัน ในขณะที่ผู้บอกภาษา 6 คน (วัยกลางคนและวัยสูงอายุ หมู่บ้านสะแกราย วัย สูงอายุและวัยหนุ่มสาว หมู่บ้านหัวถนน นครปฐม วัยหนุ่มสาวหมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี และวัย สูงอายุ หมู่บ้านวังปลา ราชบุรี) ใช้พยัญชนะ b- ในคำว่า *ʔbwɔn A > *bwɔn A1 > bwɔn²² 'เดือน' ส่วน ผู้บอกภาษาอีก 17 คนที่เหลือใช้พยัญชนะ d- เหมือนในภาษาไทย

ตารางที่ 3 การแปรของพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยปัจจุบัน

เลข ที่	OTD 1	OTD 2	MTD	นครปฐม						สุพรรณบุรี						ราชบุรี						เพชรบุรี					
				ดอนยายหอม			ดอนพุทรา			ดอนมะเกลือ			บางกุ้ง			แก้มอิน			ห้วยยางโทน			ยางหย่อง			ห้วยท่าช้าง		
				G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
1	*pl- ปลา	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
2	*p _l /r พลุ มะพร้าว	*p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-	p-
3	*ml ลิ้ม (ตา)	*m	m-	m-	m-	m- /l-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-	m-
4	*w _l - (ไส้) เตี๊ยน	*d-	l-	d-	b-	b-	b-	d-	b-	d-	d-	b-	l-	d-	d-	b-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-	d-
5	*k _l /r กลอง กรน	*k	k	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-	k-

6. สรุปผล

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยซึ่งทั้ง 8 ถิ่นในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ /p- t- k- c- ph- th- kh- m- n- ŋ- ɲ- b- d- w- l- y- s- f- h- ʔ-/ การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวได้อภิปรายตามพยัญชนะดั้งเดิมที่สืบสร้างโดย ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) การจัดกลุ่มพยัญชนะได้ปรับจากการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทยดั้งเดิมของ Li (1977)

การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นของภาษาไทยซึ่ง หากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เหมือนกับภาษาไทยจะไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันออกไปพบว่าการแปรตามอายุ เช่น พยัญชนะ *j- ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมเป็น *gl/r จะเปลี่ยนเป็น c- ในภาษาไทยดำและภาษาไทยช่อง และเปลี่ยนเป็น kh/r- ในภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวในทุกจังหวัดยกเว้นนครปฐมใช้พยัญชนะไทยคือ kh- โดยตัดพยัญชนะควบกล้ำ l/r ทิ้งไปเนื่องด้วยมีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยช่องที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ ข้อค้นพบนี้ตรงกับสมมติฐานประการแรกที่ว่าผู้พูดภาษาไทยช่องวัยหนุ่มสาวใช้พยัญชนะต้นภาษาไทยช่องที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าผู้พูดภาษาไทยช่องวัยสูงอายุ และสนับสนุนคำกล่าวของ Labov (1972) ที่ว่าภาษาของผู้พูดวัยกลางคนเป็นภาษาของปัจจุบันและภาษาของผู้พูดวัยหนุ่มสาวเป็นภาษาของอนาคต

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นของภาษาไทยช่องยังมีลักษณะดังเช่นภาษาไทยอื่นๆ กล่าวคือ พยัญชนะเสียงก้องจะเปลี่ยนเป็นเสียงไม่ก้อง และพยัญชนะเสียงไม่ก้องเปลี่ยนเป็นเสียงก้อง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของภาษาไทยช่องคือ การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะหยุดก้อง (voiced stops) เป็นพยัญชนะหยุดไม่ก้องไม่พ่นลม (voiceless unaspirated stops) ตามที่ Chamberlain (1975) ได้จัดให้ภาษาไทยดำ/ไทยช่องอยู่ในกลุ่มสิทธิคือกลุ่มพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องไม่พ่นลม พยัญชนะกลุ่มนี้มีการแปรตามอายุและภูมิภาคเฉพาะพยัญชนะ t- คือผู้บอกภาษารุ่นวัยหนุ่มสาวที่จังหวัดราชบุรีและเพชรบุรีเริ่มใช้พยัญชนะ th- ของภาษาไทย

พยัญชนะต้นบางพยัญชนะได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องด้วยอิทธิพลภาษาไทย เช่น *hw- ได้รวมตัวกับ *w- เป็น *w- ในภาษาไทยดำดั้งเดิมระยะที่ 2 ต่อมา *b- และ *w- ได้รวมตัวกันเป็น b- หรือ v- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และเป็น w- ในภาษาไทยช่องเนื่องจากอิทธิพลของภาษาไทย

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาวัย 92 ปีที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรี ยังคงใช้พยัญชนะเหมือนพยัญชนะของไทดำที่พบในงานของ Fippinger and Fippinger (1974) เช่นกัน นั่นคือ พยัญชนะ x- ซึ่งเป็นพยัญชนะไทดั้งเดิม *x- ในขณะที่ภาษาไทยดำดั้งเดิม (OTD1 และ OTD2) เป็น *kh- และภาษาไทยดำปัจจุบันถิ่นอื่น (MTD) เป็น kh-

นอกจากนี้ยังเกิดกระบวนการที่ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวมีการปรับพยัญชนะให้ตรงกับระบบเสียงไทยช่องทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่าการแก้ไขเกินเหตุ (hypercorrection) เช่น ผู้บอกภาษาวัยหนุ่ม

สาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐมได้รับพยัญชนะ c- ที่มาจาก *j เป็น k-ตาม k- ที่มาจาก *g- - ทั้งนี้ เพราะ c- ที่มาจาก *j- และ k- ที่มาจาก *g- ต่างภูมิภาคกับพยัญชนะ kh- ที่เขียนด้วยพยัญชนะอักษรต่ำ ค ในภาษาไทยเหมือนกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าพยัญชนะต้นบางพยัญชนะที่ปรากฏในคำที่จำกัดมีแนวโน้มที่จะสูญหายไปในอนาคต เนื่องจากปัจจุบันผู้บอกภาษาสูงอายุนั้นจะใช้น้อยลง ส่วนผู้บอกภาษาวัยอื่นมักจะตอบว่าเคยได้ยินคนเฒ่าคนแก่ใช้ แต่ตนเองไม่เคยใช้ เช่น พยัญชนะ ɲw- ที่เปลี่ยนแปลงมาจาก *hɲw- ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ (2545) พบว่ามีเพียงคำเดียวคือ *hɲwaak D > *hɲwak D1 > ɲwa? ³⁵ 'เงย, หัน (หน้า)'

โดยภาพรวมผู้บอกภาษาทุกวัยและทุกภูมิภาคส่วนใหญ่จะใช้พยัญชนะไปในทิศทางเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะไทยซึ่งมีสาเหตุคล้ายคลึงกัน เช่น การที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่สามารถพบเห็นได้ง่ายในปัจจุบัน เช่น 'คราม' ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวบางคนไม่รู้จัก ดังคำกล่าวของนางรจนา สวดยูติ ชาวไทยโซ่งวัย 56 ปีที่หมู่บ้านดอนมะเกลือ สุพรรณบุรี ที่ว่า "รุ่นใหม่ ต้นมันยังไม่รู้เลย แต่รุ่นฉันพอรู้ว่าต้นเป็นยังไง ใบเป็นยังไง" นอกจากนี้มีการแทนที่พยัญชนะไทยซึ่งด้วยพยัญชนะไทยเนื่องจากอิทธิพลของภาษาไทยดังตัวอย่างคำว่า 'หงาย (มือ)' นางแพ โสมนัส ชาวไทยโซ่งวัย 84 ปีที่หมู่บ้านบางกุ้ง สุพรรณบุรีกล่าวว่า บรรพบุรุษแต่ก่อนใช้ 'หาย (มือ)' แต่รุ่นต่อมาใช้ 'หงาย (มือ)' กัน พร้อมกับให้เหตุผลว่า "คนนี้หงายคนนั้นหงายก็หงายตามกันนะสิ" การเปลี่ยนแปลงของพยัญชนะไทยซึ่งตามอิทธิพลของภาษาไทยไม่ได้แตกต่างกันอย่างชัดเจนในแต่ละภูมิภาค จึงไม่ตรงกับสมมติฐานประการที่สองที่กล่าวว่าพยัญชนะต้นมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำไทดำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- *ml *ʔdl- *kl- *kr- มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพยัญชนะเดี่ยว โดยตัดพยัญชนะเสียงที่สอง l- หรือ r- ออกซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำและไทยโซ่งปัจจุบันที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ พบพยัญชนะที่มีการแปรเพียง 2 พยัญชนะ คือ *ml > m- และ *ʔdl- ในคำว่า 'ไส้เดือน' ซึ่งเปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทดำปัจจุบัน และเป็น l-/b-/d- ในภาษาไทยโซ่งปัจจุบัน โดยมีการแปรตามอายุและภูมิภาคเพียงเล็กน้อย เช่น ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกราย นครปฐม ที่หมู่บ้านวังปลา หมู่บ้านหัวเขาจีน ราชบุรีใช้พยัญชนะ l- ด้วยอิทธิพลจากภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวที่หมู่บ้านสะแกรายบอกว่าใช้ทั้ง m- และ l-

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการแปรของภาษาเป็นแง่มุมหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะต้นในภาษาไทยโซ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบของการแปร (pattern of linguistic variation) ตามอายุของผู้พูดและตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด การวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นว่าคลื่นของการเปลี่ยนแปลงจะแผ่กระจายไปทั่วชุมชนไทยโซ่ง การเปลี่ยนแปลงอาจไม่เหมือนกันในทุกชุมชนไทยโซ่งอันเนื่องมาจากองค์ประกอบแบบอดิภาษา (extra-linguistic factors) เช่นฐานะทางสังคม เพศ การศึกษา การคมนาคม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้เราจึงไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาแผ่กระจายจากศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลงอย่างราบเรียบและสม่ำเสมอ

เนื่องจากภาษาไทยยังมีการแปรซึ่งเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษา ภาษาไทยจึงอาจจัดได้ว่าเป็นอันตรภาษา (interlanguage/interlingua) ตามที่ James (1980) ได้กล่าวไว้คือเป็นภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ใกล้เคียงกับภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมายตลอดเวลา ซึ่งในงานวิจัยนี้คือภาษาไทย

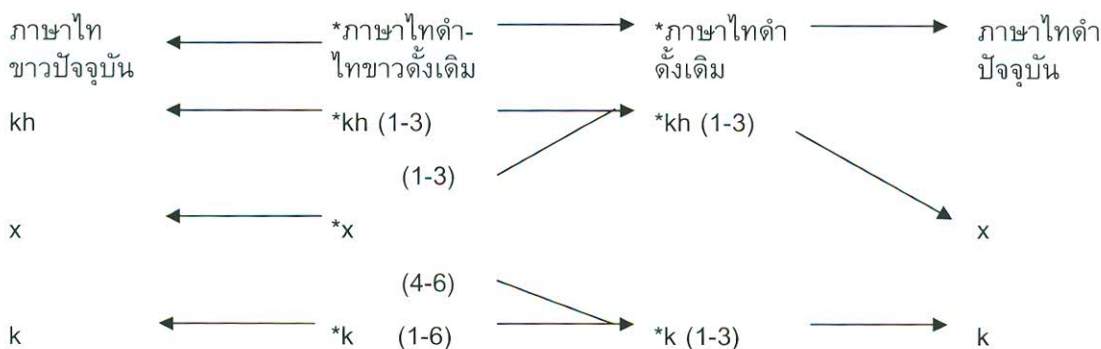
เชิงอรรถ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การแปรของระบบเสียงภาษาไทยในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย” ซึ่งเป็นผลผลิตของโครงการวิจัยย่อย “กระบวนการทางภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำเนินอยู่” ในโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ กระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษาภาษาและวัฒนธรรม” ได้รับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.2553) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ ที่ปรึกษาของโครงการวิจัยที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการแก่คณะผู้วิจัย

² หนังสือเล่มนี้เป็นผลผลิตของโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” ได้รับทุนอุดหนุนการตั้งกลุ่มวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล (2552-2555)

³ งานวิจัยนี้ใช้ผู้บอกภาษา 3 คนต่อ 1 ชุมชน จึงนับได้ว่าเป็นกรณีศึกษา ไม่เป็นตัวแทนของทั้งชุมชน เนื่องจากพฤติกรรมการแปรทางเสียงของคนในชุมชนเดียวกันอาจไม่เหมือนกันแม้จะมีอายุช่วงเดียวกัน หากจำนวนผู้บอกภาษามีมากกว่านี้ ข้อค้นพบเรื่องการแปรเสียงพยัญชนะต้นอาจต่างไปจากข้อค้นพบที่นำเสนอในบทความนี้

⁴ ภาษาไทดำปัจจุบันส่วนใหญ่จะมีแต่ /kh-/ ในขณะที่ภาษาไทขาวปัจจุบันมีทั้ง /kh-/ และ /x-/ Fippinger and Fippinger (1974: 92) ได้แสดงวิวัฒนาการของเสียงเพดานอ่อนในภาษาไทดำและไทขาวดังต่อไปนี้

- 1 วรรณยุกต์กลางต่ำระดับ
- 2 วรรณยุกต์สูงขึ้น
- 3 วรรณยุกต์ต่ำลงท้ายด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง
- 4 วรรณยุกต์สูงระดับ
- 5 วรรณยุกต์กลางสูงระดับ
- 6 วรรณยุกต์กลางตกลงท้ายด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง

บรรณานุกรม

- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. 2545. คลังศัพท์ไทดำดั้งเดิม (ต้นฉบับ)
- ปาลิรัฐ ทรัพย์ปรุง. 2537. การแปรของเสียง [ก] ในภาษาถิ่นสงขลาเขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพีพร สิทธิ. 2549. การแปรคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนี้ เสนีย์ศรีสันต์. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงในภาษาลาวพวนมาบปลาเค้าของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2553. พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์: ภาษาศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.
- เรืองสุข คงทอง. 2549. แนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้: การแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุ
- ศิริรัตน์ ชูพันธ์. 2547. การแปรคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภฤกษ์ หอมแก้ว. 2540. การแปรของ [e] ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์ สุจิตลักษณ์ ดีผดุง สมิตรา สุรัตน์เดชา ปัทมา พัฒน์พงษ์ ณรงค์ อาจสมิติ และ พิเชฐ สีตะพงศ์. 2554. การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทสร้างสื่อจำกัด.
- สุนิสา กิตติวงษ์ประทีป. 2548. วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย: การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2548. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Chamberlain, James R. 1975. A new look at the history and classification of the Tai languages. In *Studies in Tai Linguistics* in Honor of William J. Gedney, edited by Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain, 49-66. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities.
- Edwards, J. 1997. Language minorities and language maintenance. In *Annual review of applied linguistics*, edited by W. Grabe, pp. 38-40. New York: Cambridge University Press.
- Fippinger, Jay. and Dorothy Fippinger. 1974. Black Tai phoneme, with reference to White Tai. *Anthropological Linguistics* 12.3: 83-95.
- Gedney, William. 1964. A comparative sketch of White, Black and red Tai. *The Social Science Review*. Special number 14: 1-47.
- James, Carl. 1980. *Contrastive analysis*. London: Longman.
- Labov, W. 1972. *Sociolinguistic patterns*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.
- Li, Fang Kuei. 1977. *A handbook of comparative Tai*. Hawaii: The university press of Hawaii.
- Pei, Mario and Frank Gaynor. 1969. *Dictionary of Linguistics*. Totowa, New Jersey: A Littlefield Adams and Co.